

โครงการสถานีเกษตรแปลงป็น ณ ราชบุรี

แบบสรุปผลลัพธ์ที่ 28 (ก4:ว1-2:ป1) : คู่มือการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรที่ดีและการพัฒนาสมรรถนะเพื่อพัฒนาต้นแบบแหล่งผลิตฯ 1 ชุด

เป้าประสงค์ข้อ :	1. เกิดพื้นที่/ชุมชนต้นแบบบูรณาการระบบอาหารตลอดห่วงโซ่ 1 พื้นที่/ชุมชน
วัตถุประสงค์ข้อ :	1. เพื่อศึกษาวิจัยพัฒนาเพื่อยกระดับพื้นที่ชุมชนอาหารต้นแบบเชิงบูรณาการผลิตบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบท/วิถีชุมชนทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติโควิด/หลังโควิด 2. เพื่อออกแบบและพัฒนานวัตกรรมเสริมสร้างชุมชนต้นแบบบูรณาการระบบอาหารตลอดห่วงโซ่ที่เหมาะสมกับบริบทชีวิต/วัฒนธรรมชุมชน
กิจกรรมที่ :	กิจกรรมที่ 5 : การออกแบบเครื่องมือรองรับการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตสู่การบริโภค

1. วัตถุประสงค์ :

- 1.1. เพื่อจัดทำคู่มือการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรที่ดีและการพัฒนาสมรรถนะเพื่อพัฒนาต้นแบบแหล่งผลิตฯ 1 ชุด

2. กรอบแนวคิด/นิยามศัพท์ :

- 2.1. กรอบแนวคิด : เป็นการออกแบบเครื่องมือรองรับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการผลผลิตสู่การบริโภค การเชื่อมโยงการผลิตอาหารที่ยั่งยืนสู่ผู้บริโภคด้วยการพัฒนาคุณภาพต้นแบบแหล่งผลิตให้มีผลผลิตต่อเนื่อง และครอบคลุมบริบทของสมาชิกชุมชน ด้วยการจัดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Learning by doing) แก่สมาชิก/เครือข่ายให้เกิดปัจจัย/สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของชุมชนอาหารเพื่อสุขภาพ ที่บูรณาการและเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาต้นแบบแหล่งผลิตที่หลากหลายต้นแบบการเชื่อมโยง และต้นแบบการพัฒนาแหล่งผลิตสู่แหล่งบริโภคที่เหมาะสม ครอบคลุมความหลากหลายของสมาชิกชุมชน/กลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มปกติ/กลุ่มเปราะบาง) ภาคีเครือข่ายต่างๆ เป็นการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมให้เป็น “ชุมชนอาหารเพื่อสุขภาพพัฒนาต้นแบบต่างๆ แก่สมาชิกชุมชนและภาคีเครือข่าย

3. วิธีการ :

- 3.1. ศึกษาวิจัยและจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติสู่การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ (ออกแบบ) เครื่องมือรองรับการขับเคลื่อนการเสริมสร้างชุมชนต้นแบบอาหารเพื่อสุขภาพ เสริมสร้างความปลอดภัยทางอาหารนำสู่การเพิ่มสัดส่วนประชาชนที่มีภาวะสุขภาพและโภชนาการสมดุล
- 3.2. ออกแบบและสร้างระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรและอาหารที่ดีและยั่งยืน
- 3.3. ทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรและอาหารที่ดีและยั่งยืน
- 3.4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรและอาหารที่ดีและยั่งยืน

4. กลุ่มเป้าหมาย : ผู้บริโภคทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติ และกลุ่มเปราะบาง ทั้งในภาวะปกติ และภาวะวิกฤติโควิด

5. ระยะเวลา : ม.ค. – ส.ค. 2022/2565

6. ผลการถอดองค์ความรู้ : คู่มือ

6.1 การแก้ปัญหาแหล่งผลิตในภาวะฝนตกชุก น้ำท่วมแปลง ด้วย “การยกแปลง และกันชนในแปลง” จากการลงพื้นที่ของผู้เชี่ยวชาญ กระทบกร นำสู่การถอดบทเรียน และนำประสบการณ์/องค์ความรู้จากการดำเนินการที่ผ่านมา สู่การออกแบบ ปรับระบบการเตรียมแปลงรองรับการปลูกพืชผักในภาวะฝนตกหนัก น้ำท่วมขัง นำสู่การออกแบบการยกร่องและทำคันร่องให้น้ำระบายได้รวดเร็ว ทำให้แก้ปัญหาน้ำท่วมขังในแปลงผัก ส่งผลให้แหล่งผลิตตามจุดต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหา น้ำท่วมขังในแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการทำ กันชนในแปลง ด้วยการคลุมแปลงด้วยวัชพืช - ฟางให้ต่อเนื่อง กันหน้าดินถูกฝนทำลายแปลง-ต้นกล้าผัก ส่งผลให้พืชผักตามแปลงต้นแบบ แหล่งผลิตตามจุดต่าง ๆ เจริญเติบโตได้ผลผลิตต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากการนำองค์ความรู้จากประสบการณ์ที่เคยประสบปัญหาฝนตกชุกในช่วงเดือนกันยายน ตุลาคม แปลงผักที่เคยได้รับผลกระทบจากฝนตกชุก น้ำท่วมขังในปีที่ผ่านมาสามารถคลี่คลายปัญหาได้ ส่งผลให้มีผลผลิตต่อเนื่องรองรับความต้องการของผู้บริโภค จากเดิมที่ขาดเคยช่วงในเดือนสิงหาคม กันยายน ตุลาคม ของปีที่ผ่านมา แต่ปีนี้ได้นำองค์ความรู้ไปนําร่อง ทำให้ได้ผลผลิตต่อเนื่องรองรับแหล่งบริโภคและการจัดจุดเชื่อมโยง

6.2 การแก้ปัญหาในแปลงที่ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ และการเพิ่มปริมาณพืชผักที่หลากหลาย
ตอบสนองความต้องการผู้บริโภค ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา ด้วยการลงพื้นที่ สํารวจรวบรวมข้อมูล และเชิญผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องไปพัฒนาแหล่งผลิตที่ประสบปัญหาคุณภาพผลผลิตในแปลง “ผักใบ” พบว่า ส่วนใหญ่มาจากดินที่ขาดธาตุอาหาร และการรบกวนของเพลี้ย ที่นอกจากจะใช้การหมักดิน คลุมดินตามที่เคยประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาแหล่งผลิตในบางช่วง และเพิ่มเติมด้วยการนําร่องแก้ปัญหาด้วยการปลูกไม้ดอก (ดาวเรือง) เพื่อกันแมลง และการฉีดพ่นบำรุงที่เพิ่มปริมาณจุลินทรีย์ผสมปลาหมักทะเล ส่งผลให้พืชผัก (ผักใบ) และผักประเภทผลที่ถูกแมลงรบกวน พบว่าสามารถแก้ปัญหาแหล่งผลิตที่ประสบปัญหาดังกล่าวได้ ส่งผลให้เกิดต้นแบบแหล่งผลิตที่สามารถแก้ปัญหาพืชผักที่ขาดคุณภาพ ให้ได้คุณภาพ ปริมาณ และความหลากหลายของพืชผัก มีผลผลิตต่อเนื่อง ตอบสนองความต้องการผู้บริโภค และได้องค์ความรู้แก้ปัญหาพืชผักที่ขาดคุณภาพ รวมทั้งการขยายผลองค์ความรู้สู่แหล่งผลิตของเครือข่ายที่ประสบปัญหาการผลิตที่ผลผลิตขาดคุณภาพ

6.3 ต้นทองหลางน้ำ : นวัตกรรมต้นไม้ใส่ปุ๋ยตัวเอง ซึ่งเป็นการนำร่องการพัฒนาคุณภาพดินด้วยต้นทองหลางน้ำ ให้เกิดแหล่งเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพดินด้วยต้นทองหลางน้ำในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างทีมงานโครงการ กับนักวิชาการสำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี / สำนักงานเกษตรอำเภอสวนผึ้ง ในการการพัฒนาคุณภาพต้นแบบแหล่งผลิตด้วย “ต้นทองหลางน้ำ” ที่จะร่วมกันนำผลการวิจัยการพัฒนาคุณภาพดินด้วยต้นทองหลางน้ำ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาไทยที่ผ่านการศึกษาวิจัยในเมืองต้นเป็นการออกแบบแปลงนำร่อง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มคุณภาพดิน มีการจัดทำสื่อที่เป็นการสรุปองค์ความรู้จากงานวิจัย ส่งผลให้เกิดพื้นที่ต้นแบบที่นำผลการวิจัย มานำร่องในการพัฒนาคุณภาพดินด้วยต้นทองหลางน้ำ ในจังหวัดราชบุรี แก้ปัญหาคุณภาพดิน และการป้องกันศัตรูพืชผักด้วยระบบเกษตรธรรมชาติ ด้วยต้นทองหลางน้ำรองรับการเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลในระดับจังหวัด ในลำดับต่อไป

7. หมายเหตุ : เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ที่ 20-30